

Транскордонне співробітництво

УДК [334.722:330.342.146]:[339.9:332.135]
JEL F41, M14, R00

О. І. Пастернак, Ю. В. Тимчишин-Чемерис

Мікролокальна соціально-орієнтована активність бізнесу як сучасна тенденція розвитку прикордонних регіонів

Розглянуто досвід мікролокальної соціально-орієнтованої активності бізнесу прикордонних регіонів. Запропоновано авторське визначення терміну «мікролокальна соціально-орієнтована активність бізнесу». Досліджено досвід Івано-Франківської області, зокрема громадського ресторану «Urban Space», мережі центрів підтримки інновацій та підприємництва iHUB, «Майстерні управління», проекту «Open Business Space», Групи розвитку бізнесу. У Львівській області розглянуто соціально-орієнтовані ініціативи IT Кластеру, Платформи розвитку бізнесу «Бізнес Актив» Клубу ділових людей. Проекти Чернівецької області представлені IT-кластером буковинських інноваційних технологій ім. Й. Шумпетера «Cluster bit». На основі дослідження досвіду сформульовано основні напрями мікролокальної соціально-орієнтованої активності бізнесу. Ключові слова: мікролокальна соціально-орієнтована активність бізнесу, креативна економіка, маркетинг території, платформа співробітництва, бізнес-середовище.

Розвиток прикордонних регіонів у сучасному глобалізованому світі характеризується появою нових тенденцій. Підприємництво зараз не залишається в усталених традиційних межах форм організації бізнесу. Актуальними трендами є розвиток соціальної відповідальності бізнесу, поява різноманітних креативних просторів для розвитку нових ідей, активна підтримка стартапів, ревіталізація покинутих приміщень, ініціативна участь мешканців у розвитку своїх міст чи регіонів, різні форми самоорганізації активних громадян. Для прикладу, працювати та створювати інноваційні проекти та реалізувати грандіозні ідеї зараз не обов'язково в стінах звичного офісу, адже для цього існують коворкінги, арт-кластери, хаби, арт-інкубатори. У них можна знайти необхідного спеціаліста, однодумців, майбутніх партнерів, провести презентацію чи семінар або взяти участь у різноманітних навчаннях для розвитку власної справи, при цьому економлячи кошти на оренді власного приміщення. Окрім цього, активні мешканці не залишаються осторонь від процесів розвитку своїх міст, сіл чи країни загалом, не чекають поки влада щось зробить, а починають активно розбудовувати місця своєї життєдіяльності.

Зараз бізнес не орієнтується лише на отримання прибутку, але ставить також перед собою цілі розвитку території, на якій він розташований. Тобто можна стверджувати про появу активності на мікролокальному рівні, яка має соціально-орієнтований характер. Успішні бізнесмени прагнуть поділитися своїми секретами успіху, навчити молодь практичному досвіду організації власної справи. Бізнес стає більш відкритим, активним. Якщо раніше розвитком території більше «опікувалися» органи влади, то зараз саме бізнесмени є ініціаторами та творцями сприятливого бізнес-середовища в своєму місті та країні загалом. Фактично така мікролокальна активність є формою самоорганізації бізнесу задля створення сприятливих умов для розвитку підприємництва в умовах дисфункції владних інститутів. З іншого боку, вона є проявом креативної економіки, яка дозволяє шукати нові нестандартні, креативні рішення певних проблем для підвищення конкурентоспроможності як підприємств, так і регіонів та країни загалом [1, с. 13].

В Україні проблемам розвитку креативної економіки присвячені праці І. Ваврович, С. Давимуки, О. Дацко, Л. Федулової. Соціальну відповідальність бізнесу розглядали у своїх дослідженнях Є. Савельєв, Ю. Маршавін, А. Колот. Різні аспекти розвитку прикордонних регіонів досліджувалися у працях Н. Мікули, В. Борщевського, В. Чужикова, І. Студеннікова, Х. Притули та інших науковців. Проте проблемам розвитку мікролокальної соціально-орієнтованої активності бізнесу в прикордонних регіонах не приділено уваги, що вимагає глибокого дослідження цієї проблематики.

© О. І. Пастернак, Ю. В. Тимчишин-Чемерис, 2017.

Метою статті є дослідження мікролокальної соціально-орієнтованої активності бізнесу в прикордонних регіонах та окреслення основних її напрямів.

Вважаємо за доцільне ввести термін «мікролокальна соціально-орієнтована активність бізнесу» для позначення діяльності бізнесу на мікролокальному рівні, орієнтованої на створення сприятливого бізнес-середовища та підтримки його розвитку.

Вивчати та переймати досвід успішних і цікавих практик мікролокальної соціально-орієнтованої активності необхідно та надзвичайно важливо. Розглянемо найцікавіші проекти, які виникли в прикордонних регіонах України. Фактор прикордонності відіграє, на нашу думку, важливу роль, адже саме прикордонні регіони є «воротами» до Європейського Союзу і вони є найбільш схильними переймати досвід європейських сусідів, запозичити кращі практики розвитку території. При цьому мотиваційним фактором є ідентифікація мешканця, бізнесмена з територією власного проживання та бажання власними руками творити сприятливе середовище для бізнесу, проживання та відпочинку, що лежить в основі концепції маркетингу території.

Унікальним проектом, який поєднує, з одного боку, співпрацю малого і середнього бізнесу у форматі креативного розвитку, а з іншого, – ідеї соціального підприємництва, є створення громадського ресторану «Urban Space» в Івано-Франківську. Це є одним з успішних прикладів об'єднання громади навколо спільної ідеї. Засновниками проекту є 100 активних людей, яких об'єднує ідея якісного розвитку міста. Унікальність проекту у тому, що 80% прибутку направлено винятково на реалізацію некомерційних проектів розвитку міста, ініційованих креативними мешканцями, які обираються на конкурсній основі 4 рази на рік засновниками. Ця ініціатива започаткована в 2014 р. і мета – перетворення Івано-Франківська на «сучасне, тепле місто, в якому хочеться жити, в яке хочеться повертатися, яке дає приклад іншим містам» [2].

«Urban Space» ставить перед собою такі цілі [3]: створення прозорого цільового фонду, отриманого з прибутків громадського ресторану, для фінансування соціальних проектів і стартапів, спрямованих на розвиток міста; організація фізичного майданчика для активізації проактивного кластера міста, що дає імпульс креативним ініціативам розвитку; створення платформи для співробітництва малого, середнього і великого бізнесу.

Формат громадського ресторану «Urban Space» є цікавим з точки зору перетину різних міських середовищ: місця для відпочинку з місцем для розвитку бізнесу. Така концепція лежить в основі маркетингу території. Тобто можна констатувати, що в сучасному маркетингу місць активними суб'єктами стають вже не органи влади, а бізнес та креативні особи.

Починаючи з 2015 р. проектом «Urban Space» було підтримано багато різноманітних задумів розвитку міста, зокрема в 2015 р. – 5 проектів, у 2016 р. – 26, у 2017 р. – 7. Серед реалізованих проектів: реорганізація закинутого простору під сучасний сквер, воркшопи, невеликі інфраструктурні проекти, дитячі майданчики, події різноманітного характеру, видання книг тощо.

Необхідно також відзначити, що Івано-Франківська область входить до учасників проекту *iHUB* – першої та єдиної некомерційної мережі центрів підтримки інновацій і підприємства у Східній Європі [4]. *iHUB* забезпечує стартапи необхідною освітою та навичками, менторською підтримкою, допомогою у залученні інвестицій та якісною інфраструктурою, сприяє створенню креативної спільноти однодумців і професіоналів, щоб команди змогли сфокусуватися на створенні власного бізнесу і мали все необхідне для досягнення успіху. Важливо для потенційних бізнесменів також брати участь у різноманітних подіях, на яких можна презентувати свої бізнес-ідеї або ж поспілкуватися з потенційними інвесторами, практиками, взяти участь у конкурсах на найкращі стартапи. Цей проект розвиває екосистему інноваційних підприємств в Україні та Східній Європі і підвищує рівень освіти молодих інноваторів, щоб посилювати соціальний і економічний розвиток. Проект спрямований на майбутнє покоління підприємців, які створюватимуть і розвиватимуть новий сектор української на східноєвропейської економіки.

Проект «*Майстерня управління*» ініційований у 2010 р. в Івано-Франківську. В його основі лежить така ідея: кожен з успішних підприємців-учасників проекту є «Майстром», який має свою «техніку», стиль, бачення і підхід до його втілення та може допомогти підприємцям-початківцям або тим, хто планує займатися підприємницькою діяльністю, розвинути себе та свій бізнес [5]. Ціль проекту: обмін ідеями та практиками «з перших уст» серед власників-практиків, які готові відкрито ділитися практичним досвідом, як успішним, так і ризиковим.

«Майстерня управління» дозволяє потенційним підприємцям: отримати нові ідеї та натхнення, проаналізувати власні пріоритети, впевнитися в цінностях та важливих рішеннях; оцінити актуальні потреби бізнесу та взяти участь у реальних історіях управлінських рішень з можливістю використання досвіду для власного бізнесу; спілкуватися з власниками компаній, які презентують особистий управлінський досвід в ефективному та зручному форматі зустрічей «без краваток» на перетині дискусійного клубу і практичного семінару.

Проект «*Open Business Space*» – це «інтеграційний майданчик» для власників і керівників, інтерактивний простір для обміну ідеями та пошуку рішень, можливість для бізнесу по-іншому подивитися на життя у світі, що постійно змінюється [6]. Формат «Open Space», який є основою зустрічей, використовують NASA та розробники Вікіпедії, сотні інших комерційних і громадських організацій практично в усіх кутках світу. Він відрізняється від тренінгів, семінарів, форумів і конференцій передовим самоорганізацією та непередбачуваністю результатів. Учасників об'єднує спільне бачення та бажання змін незалежно від розміру підприємства чи рівня (місцевого чи мультинаціонального). Технологія «Open Space» передбачає формування програми безпосередньо учасниками з питань, актуальних на цей момент часу, а найважливішим результатом є розуміння, як діяти далі. Варто зазначити, що девізом проекту є «Зробимо спільно Україну кращою». Походить проект з Івано-Франківська, але географія учасників постійно розширюється.

Open Business Space – це проект для власників і керівників, відкритих до інновацій, змін і ризиків, які цікавляться: генеруванням ідей, пошуком креативних рішень і натхнення для розвитку; можливістю творення змін у середовищі бізнесу; професійним спілкуванням у неформальній атмосфері; можливістю задекларувати власну тему, «протестувати» ідею чи продукт і отримати відвертий відгук та, за потреби, допомогу; дискусіями, базованими на власному досвіді та практичних прикладах; відкритим діалогом, де експертами є всі присутні; новими знайомствами та партнерствами.

Група розвитку бізнесу – об'єднання власників і керівників Івано-Франківщини, що діє на постійній основі, створене за принципом групи взаємодопомоги; організовує свою роботу через партнерські закриті зустрічі для пошуку практичних шляхів вирішення проблем компаній-учасниць (мініконсалтинг), обмін новинами та ідеями через віртуальну групу на Facebook, тематичні практикуми від експертів з числа учасників групи, «тестові» візити для допомоги при запуску нових проєктів чи переформатуванні чинних. Ця група діє з 2010 р.

IT-кластер буковинських інноваційних технологій ім. Й. Шумпетера «Cluster bit» є об'єднанням 15 найбільших і найперспективніших компаній і стартап-проєктів міста Чернівці, яке існує з 2016 р. [8]. Кластер має на меті залучення молодих майбутніх підприємців, які планують розвиватися у напрямі інноваційних проєктів, та об'єднання молодих стартап-компаній. Кластер працює у двох напрямках: допомога великим IT-компаніям та допомога компаніям, які тільки встановлюються. Окрім цього, кластер розробляє спеціальний план навчання, завдяки якому можна знаходити інвесторів та спілкуватися з ними. Він відкритий для співпраці з різноманітними галузями, які зацікавлені в розвитку інноваційних технологій.

«Cluster bit» виходить за межі об'єднання кількох спільних за діяльністю компаній чи підприємницьких структур задля вирішення своїх проблем чи свого збагачення. Кластер пропонує для ініціативної молоді та підприємців, яка прагне розвиватися: безкоштовне приміщення та Інтернет для охочих працювати над власними стартапами; безкоштовні IT-курси та курси вивчення англійської мови для молоді, різноманітні події; безкоштовні семінари з обміну досвідом; різно-

манітні можливості для зростання бізнесу та особистостей; спільні комунікації з зовнішнім світом, владою та навчальними закладами та іншими суб'єктами; можливість розвитку свого стартапу, втілення бізнес-ідеї; маркетингові та юридичні послуги для бізнесу.

Якщо раніше в місті була жорстка конкуренція за персонал між ІТ-компаніями, то зараз ведеться політика об'єднання зусиль для спільної співпраці, що буде корисно як для розвитку ІТ-галузі, так і для міста та області загалом. Тобто фактично відбулась зміна мислення від конкуренції до усвідомлення можливості спільними зусиллями змінити місто. Засновники кластера на перше місце ставлять не отримання прибутку, а створення середовища, здатного продукувати інновації та відкритого для розвитку молоді. Кластер є своєрідною платформою для відпрацювання та запуску різноманітних інноваційних ідей. Міська влада посприяла розвитку кластеру, виділивши приміщення для роботи – колишнє тролейбусне депо м. Чернівці. Також влада надала право безкоштовно розміщувати соціальну рекламу інновацій на бігбордах, сітілайтах, телебаченні та громадському транспорті [9]. Між міською владою та кластером підписано Меморандум про взаєморозуміння та допомогу в розвитку ІТ-напряму. Разом з міською владою кластер виконує різні завдання у галузях освіти, охорони здоров'я, державного публічного управління. Кластер активно працює над проектами, покликаними покращити місто, зробити його «smart».

У Львові також існують проекти, які націлені на розвиток бізнес-середовища, зокрема *Платформа розвитку бізнесу «Бізнес Актив»* [10]. Вона об'єднує підприємців на старті та досвідчених бізнесменів, які готові обмінюватися досвідом та активно розвивати свій бізнес, свою команду та рівень власних компетенцій. Місія такої платформи – створення комфортних умов для старту і розвитку бізнесу в Україні та світі. Це об'єднання дозволить підприємцям потрапити в середовище, яке здатне підтримати чи порадити з бізнес-ідеями, отримати можливості знайомства з потенційними партнерами та клієнтами, а також поділитися власним досвідом.

Цілі Платформи «Бізнес Актив»: освітні офлайн та онлайн платформи, події, продукти; об'єднання всіх активних і свідомих підприємців України; підйом рівня технологічності українського бізнесу до світового рівня; створення цивілізованого і прозорого бізнесу та розвиток позитивного іміджу підприємництва.

Платформа організовує щорічний Business Activation Summit, різноманітні тренінги та майстер-класи для активних бізнесменів, інтенсивні бізнес-курси, закриті мозкові штурми щодо організації бізнесу для учасників клубу.

Клуб ділових людей – це міжнародний бізнес-клуб для керівників і власників малого бізнесу, які мають надійну ділову репутацію та дотримуються власного ділового слова [11]. Головний офіс розташований у Львові, але діяльність розповсюджується на такі міста, як Київ, Харків, Івано-Франківськ, Тернопіль, Луцьк і Рівне. До кінця 2017 р. Клуб планує розширити свою діяльність на 17 областей України. Щорічно клуб проводить понад 500 заходів. Клуб ділових людей є найбільшим бізнес-клубом для керівників і власників малого бізнесу в Україні, який існує з 2009 р.

Клуб є ініціатором високорентабельних інвестиційних проектів, участь у яких можуть взяти як потенційні інвестори-учасники Клубу. На цей час вже запущено виробничий проект «АТ Зелений кошик», який передбачає вирощування зелені новими, революційними методами упродовж цілого року у закритих приміщеннях [12]. У цей проект інвестували 1,9 млн грн 55 акціонерів Клубу. Крім цього проекту, планується протягом 5-6 років запустити близько 100 таких проектів в Україні, які дозволять стимулювати розвиток дрібного бізнесу та створити нові робочі місця.

Необхідно також відзначити підписання на Львівщині «Українського пакту заради молоді-2020» [13]. Цей Пакт реалізується в межах Європейського пакту заради молоді. Українська ініціатива є однією з найактивніших у Європі і на сьогодні вже об'єднала 32 організації в Україні, які зобов'язались сприяти створенню мінімум 100 партнерств між бізнесом та освітнім сектором і спільно забезпечити 10000 місць для стажування та першої роботи молоді.

Львівський ІТ-кластер – ще одна ініціатива, яка об'єднує провідні компанії в галузі інформаційних технологій, що взяли на себе мету проведення системних змін у бізнес-середовищі міста та країни загалом. Соціально-орієнтована складова Кластера виражається в реалізації проектів, які допомагають розвивати ІТ-індустрію і підтримувати імідж Львова як міста зі сприятливими умовами для розвитку бізнесу, кар'єрного зростання та життя. Проектна діяльність спрямована на соціально важливі галузі: освіту, інфраструктуру, промоцію. Зокрема, Кластер дбає про: розвиток людського капіталу та реалізує освітні проекти, які допомагають забезпечити підготовку фахівців відповідно до вимог сучасного працедавця; промоцію Львова як міста можливостей для кар'єрного зростання та ведення бізнесу; підвищення якості життя для ІТ-працівників шляхом різноманітних знижок і побудови житла [14].

Дослідження досвіду прикордонних регіонів дозволило сформулювати такі основні напрями мікролокальної соціально-орієнтованої активності бізнесу:

- допомога ініціативним потенційним підприємцям розпочати власну справу;
- підтримка нових стартапів;
- розвиток території, на якій розташований бізнес;
- консультування щодо практичних шляхів вирішення проблем бізнесу;
- створення сприятливого бізнес-середовища.

Отже, мікролокальна соціально-орієнтована активність бізнесу є сучасною тенденцією розвитку прикордонних регіонів України, яка дозволяє реалізувати некомерційні проекти, що впливають на покращення просторового розвитку міст та об'єднують бізнес-середовище. Якщо влада не спроможна організувати комфортне середовище для розвитку малого та середнього бізнесу, то умови починає створювати сам бізнес власними силами і доволі ефективно. Такі ініціативи є досить різноманітними, різноформатними та успішними. Цей досвід необхідно вивчати та впроваджувати в інших регіонах України, що дозволить створити позитивний імідж регіонів і держави, відкритих для ведення бізнесу з комфортним середовищем для проживання, праці та відпочинку.

Список використаних джерел

1. Давимука С. А., Федуллова Л. І. Передумови формування та розвитку креативної економіки регіонів / С. А. Давимука, Л. І. Федуллова // Регіональна економіка. – 2016. – №1. – С. 12-21.
2. В Івано-Франківську відкрився перший громадський ресторан «Urban Space 100» [Електронний ресурс] / Типовий Івано-Франківськ. – 27 грудня 2017 р. – Режим доступу: <http://typical.if.ua/v-ivano-frankivsku-vidkryvsya-pershuj-hromadskij-restoran-urban-space-100-foto/>
3. Про «Urban Space» [Електронний ресурс] / Сайт «Urban Space» – Режим доступу: <http://urbanspace.if.ua/uk#top>
4. iHUB [Електронний ресурс] / Сайт iHUB – Режим доступу: <http://ihub.world/ua/>
5. Проект «Майстерня управління» [Електронний ресурс] / Сайт «Майстерня управління» – Режим доступу: <http://www.venuepot.com/venue/owners-for-owners,1483359408594834>
6. Проект «Open Business Space» [Електронний ресурс] / Сайт «Open Business Space» – Режим доступу: <http://www.openbusinessspace.com.ua/>
7. Про Національну платформу Малого і середнього бізнесу [Електронний ресурс] / Сайт Національної платформи Малого і середнього бізнесу – Режим доступу: <http://platforma-msb.org/about-us/>
8. У Чернівцях об'єднали ІТ-інноваторів [Електронний ресурс] / Молодий буковинець. – 11 травня 2016 р. – Режим доступу: http://molbuk.ua/chernovtsy_news/110079-u-chernivcyakh-obyednaly-it-inovatoriv.html
9. Smart City: Маленькіє, но умные Черновцы [Електронний ресурс] / Дело. – 22 ноября 2017 г. – Режим доступу: <https://delo.ua/ukraine/smart-city-malenkie-no-umnye-chernovcy-325288/>
10. Платформа розвитку бізнесу «Бізнес-актив» [Електронний ресурс] / Сайт «Бізнес-актив» – Режим доступу : <http://bizactive.com.ua/>
11. Про Клуб ділових людей [Електронний ресурс] / Сайт «Клуб ділових людей» – Режим доступу: <http://www.bc-club.org.ua/about-club.html>
12. Притула Н. На Львівщині активно інвестують у соціальні бізнес-проекти [Електронний ресурс] / Leopoldis – 12 вересня 2017 р. – Режим доступу : <http://leopolis.news/na-lvivshhyni-aktyvno-investuyut-v-sotsialni-biznes-proekty/>
13. Про конференцію “Соціальна відповідальність бізнесу” [Електронний ресурс] / Сайт Львівської торгово-промислової палати. – Режим доступу: <http://lcci.com.ua/pro-konferenciya-socialna-vidpovidalnist-biznesu/>
14. Львівський ІТ кластер [Електронний ресурс] / Сайт ІТ кластеру – Режим доступу : <http://itcluster.lviv.ua/about-us/about-cluster/#about-cluster>

References

1. Davymuka, S. A., Fedulova, L. I. (2016) *Peredumovy formuvannya ta rozvytku kreatyvnoyi ekonomiky rehioniv [Preconditions of formation and development of the creative economy of regions]. Rehional'na ekonomika – Regional Economy, 1, 12-21 [in Ukrainian].*

2. Typical Ivano-Frankivsk (2015, may 7). V Ivano-Frankivs'ku vidkryvsya pershyy hromads'kyu restoran «Urban Space 100» [First public restaurant «Urban Space 100» was opened in Ivano-Frankivsk] Retrieved from <http://typical.if.ua/v-ivano-frankivsku-vidkryvsya-pershyj-hromadskij-restoran-urban-space-100-foto/> [in Ukrainian].
3. Urban Space (2017). Pro «Urban Space» [About «Urban Space»]. Retrieved from <http://urbanspace.if.ua/uk#top> [in Ukrainian].
4. iHUB (2016) Pro «iHUB» [About «iHUB»]. Retrieved from <http://ihub.world.ua/> [in Ukrainian].
5. «Management Workshop» (2016). Proekt «Maysternya upravlinnya» [Project «Management Workshop»] Retrieved from <http://www.venuedepot.com/venue/owners-for-owners,1483359408594834> [in Ukrainian].
6. «Open Business Space» (2017). Pro «Open Business Space» [About «Open Business Space»] Retrieved from <http://www.openbusinessspace.com.ua/> [in Ukrainian].
7. Platform of Small and Medium Business (2016). Pro Natsional'nu platformu Maloho i seredn'oho biznesu [About National Platform of Small and Medium Business]. Retrieved from <http://platforma-msb.org/about-us/> [in Ukrainian].
8. Young bucovinets (2016, may 11). U Chernivtsyakh ob'yednaly IT-innovatoriv [IT-innovators were combined in Chernivtsi]. Retrieved from http://molbuk.ua/chernovtsy_news/110079-u-chernivcyakh-obyednaly-it-inovatoriv.html [in Ukrainian].
9. Business (2017, october 22). Smart City: Malen'kiye, no umnyye Chernovtsy Smart City [Small but Smart Chernivtsi]. Retrieved from <https://delo.ua/ukraine/smart-city-malenkie-no-umnyye-chernovcy-325288/> [in Russian].
10. Business Development Platform «Biznes-aktyv» (2016). Platforma rozvytku biznesu «Biznes-aktyv» [Business Development Platform «Biznes-aktyv»]. Retrieved from <http://bizactive.com.ua/> [in Ukrainian].
11. Club of Business People (2017). Pro Klub dilovykh lyudey [About the Club of Business People]. Retrieved from <http://www.bc-club.org.ua/about-club.html> [in Ukrainian].
12. Prytula, N. Na L'vivshchyni aktyvno investuyut' u sotsial'ni biznes-proekty [Lvivska oblast actively invests in social business projects] (2017, September 12) / Leopold. Retrieved from <http://leopolis.news/na-lvivshchyni-aktyvno-investuyut-v-sotsialni-biznes-proekty/> [in Ukrainian].
13. Lvivska Chamber of Trade and Industry (2017). Pro konferentsiyu "Sotsial'na vidpovidal'nist' biznesu" [About Conference "Business Social Responsibility"]. Retrieved from <http://lcci.com.ua/pro-konferenciysocialna-vidpovidalnist-biznesu/> [in Ukrainian].
14. L'vivs'kyy IT klaster [Lviv IT-Cluster] / Sayt IT klasteru. Retrieved from <http://itcluster.lviv.ua/about-us/about-cluster/#about-cluster> [in Ukrainian].

Pasternak O. I., Tymchyshyn-Chemerys Y. V. Microlocal socially oriented business activity as modern tendency of border regions' development.

Inability of authorities to efficiently solve existing problems is the road-block of modern Ukrainian economy leading to their failure to create business environment for Ukrainian entrepreneurs. Under this conditions business starts to create favourable conditions for entrepreneurship development on its own way, especially with the view to help perspective young entrepreneurs.

The article aims to research micro-local socially oriented business activity in the border regions of Ukraine and to outline its major directions.

Authors' understanding of «micro-local socially oriented business activity» is suggested as the way to define business activity at micro-local level, oriented at creation of favourable business environment and maintenance of its development.

Experience of Ivano-Frankivska oblast is examined, in particular public restaurant «Urban Space», innovation and entrepreneurship center iHUB, «Management workshops», project «Open Business Space», Business Development Group. The following socially oriented initiatives are examined in Lvivska oblast: IT Cluster, Business Development platform "Biznes Aktyv", Businessmen Club. Projects of Chernivetska oblast are represented by Bukovyna Innovative Technology Cluster named after Joseph Schumpeter "Cluster bit".

Each project has its peculiarities, however their tasks are similar – to create favourable business environment and to support both entrepreneurs-newcomers and those, who have been developing their business for some time already, on non-commercial basis. It is worth emphasizing two of them in Chernivetska and Lvivska oblasts. Both are directed at education of creative and eager to work youth and at creation of favourable conditions for their future in the IT sphere. Moreover, Bukovyna Innovative Technology Cluster named after Joseph Schumpeter "Cluster bit" provides also the free of charge premises and Internet connection for those eager to develop their own start-ups. Public restaurant «Urban Space» in Ivano-Frankivsk is notable for its creativity and it directs 80% of its profits to implementation of non-commercial projects of the city development initiated by creative residents. Both representatives of large business and small and medium ones participate in socially oriented projects. The following main directions of micro-local socially oriented business activity are formed: assistance to perspective ambitious entrepreneurs in initiation of their own business; support of new start-ups; development of the territory, where the business is located; consulting on practical ways to solve the business problems; creation of favourable business environment.

Key words: micro-local socially oriented business activity, creative economy, territorial marketing, cooperation platform, business environment, border regions.

*Пастернак Олена Іванівна – кандидат економічних наук, науковий співробітник ДУ «Інститут регіональних досліджень НАН України» (e-mail: olena.pasternak@gmail.com)
Pasternak Olena Ivanivna – Ph.D. (Econ.), Researcher of the Sector of problems of transborder cooperation of the SI «M. I. Dolishniy Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine»*

*Тимчишин-Чемерис Юлія Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і фінансів Львівського інституту економіки і туризму (e-mail: juliatymchyshyn@gmail.com)
Tymchyshyn-Chemerys Yuliya Vasylivna – Ph.D. (Econ.), Associate Professor of the Department Accounting and Finances of the Lviv Institute of Economy and Tourism.*

Надійшло 18.09.2017 р.